

Direktiv om försäljning av varor på nätet eller annars på distans

---

2015/16:FPM37

Justitiedepartementet

2016-01-11

Dokumentbeteckning

KOM(2015) 635

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor på nätet och annan distansförsäljning av varor

SWD(2015) 274

Commission staff working document Impact assessment Accompanying the document Proposals for Directives of the European Parliament and of the Council (1) on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and (2) on certain aspects concerning contracts for the online and other distance sales of goods

SWD(2015) 275

Arbetsdokument från kommissionens avdelningar Sammanfattning av konsensbedömningen Följedokument till förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om (1) vissa aspekter rörande avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och (2) vissa aspekter rörande avtal om online- och annan distansförsäljning av varor

Sammanfattning

Kommissionen har föreslagit ett fullharmoniserande direktiv om försäljning av varor på nätet eller annars på distans. I direktivet fastställs vissa krav om avtal vid sådan försäljning mellan en säljare, i egenskap av näringsidkare, och en konsument. Förslaget är en del av kommissionens strategi om en inre digital marknad för Europa. Det ska bidra till snabbare tillväxt på den digitala inre marknaden och stärka konsumentskyddet. En målsättning är att ta bort de viktigaste kontraktsrättsrelaterade hindren mot gränsöverskridande handel. På så sätt ska förslaget minska näringsidkarnas kostnader och göra det enklare att sälja över gränserna. Samtidigt ska konsumenternas förtroende för att handla på nätet i andra länder öka.

Regeringen är positiv till ett högt och balanserat konsumentskydd vid köp av varor inom EU. Det är dock olyckligt att förslaget begränsar sig till distansavtal eftersom det riskerar medföra olika regler för köp av en vara beroende på om det sker på distans eller i en butik.

2015/16:FPM37

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Förslaget har sin bakgrund i kommissionens meddelande i maj 2015 om en digital inre marknadsstrategi för Europa (se faktapromemoria 2014/15:FPM35). Strategin för den digitala inre marknaden är prioriterad och att främja den gränsöverskridande e-handeln är en av regeringens övergripande prioriteringar inom strategin. I meddelandet utlovade kommissionen lagstiftningsförslag om harmoniserade regler för leverans av digitalt innehåll och försäljning på nätet av varor. Utöver det förslag som behandlas i denna faktapromemoria består kommissionens initiativ även av ett förslag till direktiv om vissa aspekter på avtal om leverans av digitalt innehåll (se faktapromemoria 2015/16:FPM36).

Kommissionens initiativ ska även ses i ljuset av det omfattande arbete om europeisk kontrakt rätt som pågått under flera års tid och kommissionens förslag 2011 till förordning om en gemensam europeisk köplag och som sedan dess har förhandlats (se faktapromemoria 2011/12:FPM29). Genom kommissionens initiativ ändras förslaget från en förordning till två direktiv. De två nya förslagen till direktiv skiljer sig från förslaget om den gemensamma europeiska köplagen på flera sätt. Medan sistnämnda förslag byggde på att avtalsparterna på frivillig basis skulle kunna välja ett fullständigt regelkomplex att tillämpas på deras avtal innehåller de två nya direktivförslagen ett begränsat antal fullharmoniserade regler. I direktivförslagen har även ett antal av de ändringsförslag som Europaparlamentet antog i förstahandlingen av förslaget till förordningen om en gemensam europeisk köplag tagits med. Ett exempel är att tillämpningsområdet begränsats till försäljning av varor på nätet eller annars på distans.

Förslaget presenterades den 9 december 2015.

1.2 Förslagets innehåll

Allmänt om förslaget

Förslaget syftar till att skapa ytterligare fullharmoniserade regler på en hög konsumentskyddsnivå rörande avtal på distans om försäljning av en vara mellan en näringsidkare och en konsument. Det består av 22 artiklar och reglerar särskilt frågor om en varas förenlighet med avtalet, s.k. avtalsenlighet, och vilka påföljder konsumenten kan göra gällande vid bristande avtalsenlighet, dvs. när varan är behäftad med fel, och på vilket sätt konsumenten utövar dessa rättigheter.

Förslaget bygger vidare på de inom EU gemensamma reglerna i det minimiharmoniserande konsumentköpdirektivet (1999/44/EG). Många av förslagets artiklar har sitt ursprung i antingen konsumentköpdirektivet eller kommissionens tidigare förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag. Enligt förslaget ska direktivet ersätta konsumentköpdirektivets reglering i de fall avtal om köp av en vara träffas på distans (artikel 19.1).

Förslaget kompletterar vidare konsumenträttighetsdirektivet (2011/83/EU) som bl.a. innehåller vissa fullharmoniserande regler för distansavtal om huvudsakligen konsumentens rätt till information före avtalslutet och ångerrätt.

Direktivet föreslås vara genomfört i medlemsstaterna senast två år efter dess ikraftträdande (artikel 20.1).

Syftet med förslaget är att till nytta för både näringsidkare och konsumenter bidra till snabbare tillväxt på den digitala inre marknaden och att öka konsumenternas förtroende för handeln genom att tillhandahålla enhetliga regler med tydliga konsumenträttigheter. Genom att ta bort olikheter i medlemsstaternas kontraktsrätt syftar förslaget även till att minska näringsidkarnas kostnader samt att minska näringsidkares och konsumenters osäkerhet om vad som gäller rättsligt.

Tillämpningsområde

Direktivet gäller vid köp av varor. Med varor avses alla lösa saker utom a) föremål som säljs exekutivt eller annars tvångsvis med stöd av lag och b) vatten, gas och el om de inte bjuds ut till försäljning i en begränsad volym eller begränsad kvantitet (artikel 2 d). Direktivet är begränsat till avtal som ingås på distans, t.ex. på nätet eller på telefon. Bestämmelserna i direktivet föreslås vara tvingande till förmån för konsumenten (jfr artikel 18).

Enligt förslaget ska direktivet inte gälla DVD- och CD-skivor som inkorporerar digitalt innehåll på ett sådant sätt att deras funktion enbart är att vara en överförare av det digitala innehållet.

Direktivet föreslås inte heller gälla för distansavtal om en tjänst. Om ett distansavtal omfattar försäljning av både en vara och en tjänst så ska reglerna endast gälla för den del av avtalet som avser varan.

Förslaget omfattar digitalt innehåll som medföljer varor som hushållsapparater eller leksaker där det digitala innehållets funktion är underordnad varans huvudsakliga funktion och endast fungerar som en integrerad del av varan.

Varans avtalsenlighet m.m.

Enligt förslaget ska säljaren säkerställa att varan uppfyller kraven i avtalet för att den ska vara avtalsenlig, dvs. inte behäftad med fel (jfr artikel 4).

Varan ska bl.a. vara av den kvantitet och kvalitet som anges i avtalet. Den ska också vara lämpad för det särskilda ändamål som konsumenten vid avtalsslutet informerat säljaren om förutsatt att säljaren accepterade det ändamålet. Varan ska också ha den kvalitet och prestanda som angetts i sådana eventuella förkontraktuella uttalanden som är en del av avtalet (jfr artikel 4).

Enligt förslaget måste varan även uppfylla andra krav för att vara avtalsenlig. Varan ska t.ex. vara lämpad för alla ändamål som varor av samma beskrivning vanligtvis används för. Vidare är det ett fel i varan om den inte installerats korrekt av säljaren eller under dennes ansvar. Detsamma gäller om konsumenten installerat varan fel på grund av brister i installationsinstruktioner (artikel 6). Parterna får inte avtala om avvikelser från dessa krav om det är till nackdel för konsumenten utom om konsumenten vid avtalets ingående kände till varans specifika förhållanden och uttryckligen accepterade detta.

En vara får inte heller vara belastad av någon tredjemansrättighet, t.ex. sådana som baseras på immaterialrätt (artikel 7).

Tidpunkten för bedömningen av avtalsenlighet m.m.

I förslaget regleras tidpunkten för bedömningen av en varas avtalsenlighet. Enligt förslaget är den tidpunkten samma som tidpunkten för övergången av risken för varan, dvs. när konsumenten eller en av denne utsedd tredje person får kontroll över varan eller när en transportör fått varan lämnad till sig förutsatt att konsumenten valt transportören eller att säljaren inte föreslagit transportsätt (jfr artikel 8).

I fall då varan ska installeras av säljaren eller under dennes ansvar ska tidpunkten för att bedöma varans avtalsenlighet vara när installationen är utförd. Annars är den relevanta tidpunkten då konsumenten haft skälig tid på sig för installationen, dock aldrig senare än 30 dagar från då risken för varan gick över på konsumenten.

Enligt förslaget ska fel som uppkommer inom två år från avlämnandet presumeras ha varit ursprungsfel om inte felet är oförenligt med varans eller felets natur (artikel 8.3). Säljaren har därmed bevisbördan under två års tid för att fel som uppkommer inte fanns vid tidpunkten för övergången av risken för varan.

Konsumentens rätt till köprättsliga påföljder vid fel m.m.

Förslaget innehåller regler om konsumentens rätt till köprättsliga påföljder vid fel.

Som ett första steg har konsumenten rätt att inom skälig tid och utan betydande olägenhet få ett fel i varan avhjälpt eller att säljaren företar

omleverans (artikel 9.1 och 9.2). Det är upp till konsumenten själv att välja mellan reparation och omleverans, om inte det valda alternativet skulle vara oproportionerligt, omöjligt eller olagligt (artikel 11).

Som ett andra steg har konsumenten rätt till prisavdrag eller hävning av avtalet om felet inte avhjälpas eller inte kan avhjälpas genom reparation eller omleverans (artikel 9.3). Konsumenten har dessutom rätt att innehålla sin egen prestation, dvs. utestående del av köpeskillingen, till dess varan gjorts avtalsenlig (artikel 9.4).

Om säljaren avhjälpas felet genom omleverans är han eller hon skyldig att på egen bekostnad ta tillbaka den ersatta varan (artikel 10). Enligt förslaget är konsumenten inte skyldig att betala för att han använt den ersatta varan före det att säljaren bytte ut den (artikel 10.3).

Konsumenten utövar sin hävningsrätt genom att meddela säljaren om hävningen (artikel 13.1). Säljaren är skyldig att på egen bekostnad och utan onödigt dröjsmål senast inom 14 dagar återbetala den köpeskillning som konsumenten betalat för varan. Samtidigt ska konsumenten återsända den felaktiga varan på säljarens bekostnad. Konsumenten är under särskilt angivna omständigheter skyldig att betala varans penningvärde i fall då varan inte kan återsändas och att konsumenten i begränsad utsträckning också är skyldig att betala för varans värdeminskning.

Konsumenten har enligt förslaget rätt att göra gällande felpåföljderna i två års tid efter övergången av risken för varan från säljaren till konsumenten (artikel 14). Medlemsstaterna får inte behålla eller införa en preskriptionstid som är kortare än två år.

Kommersiella garantier och säljarens regressrätt

Enligt förslaget ska kommersiella garantier som ges av säljaren uppfylla särskilt angivna krav på transparens (jfr artikel 15). Det gäller exempelvis sättet för hur garantin ges och vilket innehåll själva garantiutfästelsen ska ha. Dessutom föreslås att garantin ska vara bindande för säljaren i enlighet med de villkor som finns i reklamen, förhandsinformationen och i garantiutfästelsen. Förslaget klargör att om t.ex. de villkor som marknadsförs avviker från dem i garantiutfästelsen så ska de mest fördelaktiga villkoren för konsumenten gälla.

Säljaren ges enligt förslaget en rätt till regress mot en eller flera personer i den tidigare transaktionskedjan för en åtgärd eller underlåtenhet som personen gjort sig skyldig till och som resulterat i att säljaren fått ett ansvar mot konsumenten för ett fel i varan (jfr artikel 16).

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

EU:s konsumentköpdirektiv (1999/44/EG) har i svensk rätt genomförts till stor del genom ändringar i konsumentköplagen (1990:932). Förslagets centrala bestämmelser går ut på att komma tillrätta med skillnader i medlemsstaternas konsumentskydd i frågor som omfattas av konsumentköpdirektivet. Skillnaderna har uppkommit eftersom konsumentköpdirektivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv. Sverige och andra medlemsstater har på olika sätt valt att gå längre i konsumentskyddet i sin nationella lagstiftning. Till exempel har en konsument som köper en vara möjlighet att enligt konsumentköplagen åberopa ett fel i varan i tre år från det att han har tagit emot varan (23 § tredje stycket). Motsvarande tidsperiod i konsumentköpdirektivet är två år. Förslaget påverkar därför enskilda bestämmelser i konsumentköplagen materiellt sett. Förslagets begränsning till distansavtal kan dessutom medföra ett behov av att i svensk rätt införa olika köprättsliga regler för köp på distans och i butik. Någon sådan skillnad finns i dag inte i konsumentköplagen. Mot denna bakgrund bedöms konsumentköplagen påverkas av förslaget.

Bestämmelser om distansavtal om köp av varor finns även i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler. Lagen utgör det huvudsakliga genomförandet av EU:s konsumenträttsdirektiv. Den omfattar avtal varigenom en näringsidkare överlåter lös egendom till en konsument. I lagen finns bestämmelser om bl.a. vilken information näringsidkaren ska ge konsumenten innan ett avtal ingås och ångerrätt. Denna typ av regler omfattas inte av direktivförslaget. Bestämmelserna i lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler torde därför inte direkt påverkas av direktivförslaget. Beroende på hur direktivet kommer att genomföras i svensk rätt kan inte uteslutas att ändringar eller tillägg till nämnd lag kan komma att behöva göras.

Förslaget innehåller bestämmelser om kommersiella garantier. Till exempel finns i 22 § marknadsföringslagen (2008:486) bestämmelser om information om garantier. Det kan därför inte uteslutas att marknadsföringslagen kan påverkas av förslaget.

Eftersom förslaget inte omfattar distansavtal om en tjänst förutses inte konsumenttjänstlagen (1985:716) påverkas annat än möjligen marginellt, t.ex. när det gäller blandade distansavtal på så sätt att både moment av köp och tjänst ingår i avtalet.

Förslaget bedöms inte påverka lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden eftersom det inte synes harmonisera frågan om oskäligen avtalsvillkor. Det bedöms inte heller påverka befintliga lagvalsregler på civilrättens område i svensk lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionens bedömning i dess konsekvensanalys, SWD (2015) 274, är att förslaget inte har några budgetära konsekvenser.

Förslaget bygger vidare på befintliga gemensamma regler på EU-nivå, bl.a. i konsumentköp- och konsumenträttighetsdirektiven, och innebär inte någon mer omfattande ny reglering. Regeringens nuvarande bedömning är därför att eventuella kostnadsökningar för det allmänna bör kunna finansieras inom ramen för myndigheternas befintliga anslag.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till ett högt och balanserat konsumentskydd vid köp av varor på nätet inom EU, och välkomnar åtgärder som syftar till att främja den gränsöverskridande e-handeln, men anser att det är olyckligt att förslaget begränsar sig till distansavtal. Det föreslagna direktivet riskerar medföra olika regler för köp av en vara beroende på om köpet sker på distans eller i en butik. Olika regler bör endast finnas när det finns ett bärande skäl för detta, t.ex. har en konsument som köper på distans ångerrätt i motsats till vad som är fallet för en konsument som köper i butik. Den föreslagna ordningen kan leda till oönskade konsekvenser för konsumenter, näringsidkare och berörda myndigheter.

Kommissionens pågående projekt om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit) innebär bl.a. att ändringar i konsumentköpdirektivet övervägs. Om det resultat från Refit som förväntas 2016 eller 2017 bekräftar den preliminära analysen om att det behövs ett kommissionsinitiativ om köp av varor som sker ”offline” kan detta, enligt kommissionen, bidra till framsteg i förhandlingarna om direktivförslaget, t.ex. genom att utvidga dess tillämpningsområde. Regeringen anser att förslaget bör samordnas med Refit och kommer i förhandlingarna att verka för att det inte blir olika regler för köp på distans och i butik.

I övrigt avser regeringen att verka för fullharmoniserade, enhetliga och ändamålsenliga EU-regler på en hög konsumentskyddsnivå samtidigt som näringsidkarnas intresse beaktas.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Det är ännu inte känt vilka ståndpunkter medlemsstaterna har.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Det är ännu inte känt vilka ståndpunkter institutionerna har.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Berörda myndigheter och organisationer kommer inom kort att beredas tillfälle att lämna synpunkter på förslaget.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har som rättslig grund angett artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Artikel 114 behandlar möjligheten att besluta om åtgärder för tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden och för att få den att fungera. Det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillämpas, vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt antar direktivet. Beslut fattas i rådet med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

När det gäller subsidiaritetsprincipen pekar kommissionen på att förslagets syfte är att ta bort kontraktsrättsliga hinder för gränsöverskridande e-handel i konsumentförhållanden och att bidra till att etablera en verklig digital inre marknad till nytta för både näringsidkare och konsumenterna. Enligt kommissionen kan detta inte uppnås i tillräcklig utsträckning av medlemsstaterna. Eftersom konsumentköpdirektivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv har medlemsstaterna genomfört det olika vilket lett till fragmenterade regelverk. Endast en samordnad åtgärd på EU-nivå med målsättningen att ta bort existerande olikheter i medlemsstaternas kontraktsrätt genom fullharmoniserade regler kan bidra till att lösa problemet på den inre marknaden.

Förslaget är baserat på fullharmonisering av vissa centrala kontraktsrättsliga rättigheter för konsumenterna. Det skapar därför ett enda regelverk som säkerställer samma höga konsumentskydd inom EU och som tillåter näringsidkare att sälja till konsumenterna i alla medlemsstater baserat på samma kontraktsvillkor. Förslaget kommer minska näringsidkarnas transaktionskostnader samtidigt som konsumenterna ges ett högt konsumentskydd. Åtgärder på EU-nivå är därför mer effektiva än åtgärder på nationell nivå.

När det gäller förslagets förenlighet med proportionalitetsprincipen pekar kommissionen på att förslaget endast reglerar frågor som är nödvändiga för att uppnå förslagets syften. Förslaget harmoniserar därför inte alla aspekter avseende försäljning av varor på nätet eller annars på distans. Förslagets fokus är istället att på ett målinriktat sätt endast ytterligare harmonisera grundläggande, tvingande konsumenträttsliga rättigheter på EU-nivå som är viktiga vid gränsöverskridande e-handel. Detta har av intressenter utpekats som hinder mot handel och anses nödvändigt att ta itu med för att bygga konsumenternas förtroende vid köp utomlands på distans. Valet att utforma den föreslagna rättsakten som ett direktiv i stället för en förordning kommer

resultera i betydligt mindre påverkan på nationella lagar eftersom det kommer ge medlemsstaterna frihet att skönmässigt anpassa genomförandet till deras nationella lagstiftning.

Regeringen konstaterar att förslaget har en tydlig gränsöverskridande karaktär och att dess målsättningar inte torde kunna uppnås genom en reglering var för sig av medlemsstaterna. Regeringen delar därför kommissionens bedömning att direktivförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Vidare konstaterar regeringen att förslaget endast reglerar de frågor som är nödvändiga för att åstadkomma förslagets syften. Förslaget är enligt regeringens bedömning förenligt med proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget avses att remitteras och regeringen kommer att analysera förslaget mot bakgrund av inkomna remissvar. Första behandlingen av förslaget i rådsarbetsgruppen (för civilrättsliga frågor) är planerad till den 28–29 januari 2016. Det är inte känt när frågan tidigast förväntas komma upp på rådsmöte. Det är inte heller känt när Europaparlamentet kommer att påbörja behandlingen av ärendet.

4.2 Fackuttryck/termer